

Ministerie van Economische Zaken

Vereniging
Energie-Nederland

Per e-mail

Lange Houtstraat 2
2511 CW Den Haag

T. 070 311 43 50

F. 070 311 43 51

www.energie-nederland.nl

info@energie-nederland.nl

KvK Den Haag 50816179

Ons kenmerk ENL-2016-00233
Behandeld door N.R. Geerts-Zandveld
Telefoon 06-28519801
E-mail ngeerts@energie-nederland.nl
Datum 11 mei 2016

Onderwerp Reactie op de internet consultatie over het
Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie

Geachte heer/mevrouw,

Op 14 april heeft u een internetconsultatie gepubliceerd over het Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie, verder te noemen het Wetsvoorstel. Energie-Nederland waardeert de gelegenheid om te reageren op de conceptwettekst en de bijbehorende Memorie van Toelichting. Door middel van deze brief maken wij hiervan graag gebruik.

Wij zijn bijzonder verheugd over de voortvarendheid waarmee u een aantal belangrijke knelpunten in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, die het bereiken van een betrouwbare, betaalbare en veilige CO₂-arme energievoorziening in 2050 in de weg staan, oppakt. Het betreft hier met name knelpunten aan de zijde van de netbeheerder. Wij waarderen het zeer, dat in dit Wetsvoorstel ook de netverliezen gas zijn meegenomen. Energie-Nederland is ondertekenaar van het Energieakkoord voor Duurzame Groei. Energie-Nederland en haar leden zijn geïnteresseerd in de uitvoering van dit akkoord en hebben als ambitie om in 2050 een CO₂-arme energievoorziening gerealiseerd te hebben. Wij vertrouwen er dan ook op, dat u met dezelfde voortvarendheid in de volgende fase de knelpunten aan de zijde van de leverancier, bijvoorbeeld op het gebied van balancering, programmaverantwoordelijkheid, energiebelasting en de Wet op het financieel toezicht, zal oppakken.

1. Algemeen

Uitgangspunt van zowel het Europese als het Nederlandse energiebeleid is een efficiënte, betrouwbare en duurzame energievoorziening tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Daarbij past een heldere afbakening en minimalisering van de taken van netbeheerders, netwerkbedrijven en de deelnemingen van netwerkbedrijven¹. Daarbij past eveneens een heldere duiding van het begrip bevoordeling.

a. **Heldere afbakening en minimalisering taken**

Gezien het vorenstaande onderschrijven wij dan ook uitdrukkelijk uw standpunt, dat onduidelijkheid over de rollen en taken van de netbeheerder en de netwerkbedrijven en een uitbreiding van taken nieuwe ontwikkelingen en samenwerking tussen partijen afremt. Hiermee is meteen de urgentie van dit Wetsvoorstel in het licht van de energietransitie aangetoond.

Een heldere afbakening van de taken geeft netbeheerders en netwerkbedrijven duidelijkheid omtrent hun mogelijkheden en verplichtingen. Daarbij is essentieel, dat netbeheerders als onafhankelijke partij opereren en uitsluitend wettelijke taken uitoefenen en daarmee de markt faciliteren. Net zo belangrijk is, dat de activiteiten van de netwerkbedrijven de taken van de netbeheerder faciliteren in plaats van marktontwikkelingen afremmen. Derhalve dienen de taken van de netwerkbedrijven en haar deelnemingen geminimaliseerd te worden. De taken van de netwerkbedrijven en haar deelnemingen dienen louter te bestaan uit het aanleggen en beheren van kabels, leidingen en dienen in het verlengde te liggen van de wettelijke taken van de verbonden netbeheerder.

Een heldere afbakening tot een minimaal wettelijk pakket, zoals hiervoor omschreven, geeft marktpartijen de ruimte om nieuwe producten en diensten ten behoeve van de transitie ten volle te ontwikkelen. Om de ambities uit het Energieakkoord te realiseren, investeren de leden van Energie-Nederland volop in een duurzame productiemix (bijvoorbeeld windenergie en het gebruik van biomassa), wordt de consument op vele manieren verleid om bewuster om te gaan met energie en om energie te besparen. De leden van Energie-Nederland dragen bovendien bij aan het realiseren van duurzame decentrale en lokale energieoplossingen en ontwikkelen nieuwe producten en diensten, zoals

- energiebesparingsdiensten, waarbij de consument hulp en adviezen krijgt aangeboden om te besparen op zijn energieverbruik, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van apparaten, verlichting, isolatie en ventilatie, zoals de EnergieFitScan van Essent en energiebesparingsadviezen van onder andere Greenchoice en Nuon. Zie ook de energiebesparingscampagne van Energie-Nederland;
- diensten gericht op (real time) inzicht van het energieverbruik, waarbij de consument precies weet wat hij verbruikt, zoals bijvoorbeeld de Mijn Nuon app, de Oxxio inzicht app, de Anna-inzicht app van NLE, de Energieassistent van E.ON en websites zoals de Verbruiksmanager, maar ook slimme thermostaten van Essent (Nest), NLE (Anna) en Eneco (Toon);
- flexibele contracten en dynamische tarieven, waarmee consumenten gericht hun energiekosten kunnen managen, bijvoorbeeld met contracten en producten aangeboden door Flexenergie en NieuweStroom;
- smart energy oplossingen, waarbij de consument zelf energie kan gaan verhandelen, zoals

¹ Daar waar in deze brief “netwerkbedrijf” staat vermeld dient altijd “netwerkbedrijf en haar deelnemingen” gelezen te worden.

bijvoorbeeld Powerpeers (zusterbedrijf Nuon), de nieuwe marktplaats voor lokale, zelf opgewekte energie;

- koppelen van consumenten aan lokaal opgewekte energie wordt onder andere mogelijk gemaakt door Vandebron en NieuweStroom;
- demand side management producten, waardoor de consument in staat wordt gesteld om zijn energieverbruik aan te passen, zo test Essent samen met partners de werking van een slim energiesysteem in de proeftuin Energiekoplopers en verkoopt Eneco de thuisbatterij Powerwall;
- installaties voor eigen duurzame opwek, waarmee consumenten zelf bijdragen aan de energietransitie, zo bieden vrijwel alle leveranciers zonnepanelen aan;
- elektrisch vervoer, zo biedt NLE de mogelijkheid om in te schrijven voor het nieuwe model van Tesla en Lombax biedt smart solar charging voor elektrische auto's aan;
- flexibilitiediensten voor de zakelijke markt, waarbij Powerhouse inzicht creëert in de flexibilitetsmarkt voor zakelijke gebruikers;
- het realiseren van gebiedsoplossingen, waaronder de aanleg van warmtenetten door diverse warmtebedrijven;
- Etcetera.

Energie-Nederland wil deze positieve bijdragen en ontwikkelingen graag koesteren en door de betrokken marktpartijen verder laten uitbouwen. Het verder betreden van deze markten door een netbeheerder of een netwerkbedrijf levert marktverstoring op in de vorm van extra risico voor marktpartijen. Dit geldt des te sterker als de leveranciers een energiebesparingsverplichting opgelegd zouden krijgen om besparingsdoelstellingen uit het Energieakkoord te realiseren. Netbeheerders en/of netwerkbedrijven brengen nieuwe producten en diensten soms onder of net boven de kostprijs op de markt en de financiering hiervan halen zij direct dan wel indirect uit de gereguleerde nettarieven van de netbeheerder. Immers, daar waar laadpalen, modules en informatie of energiediensten onder de marktprijs worden gerealiseerd, is vanaf dat moment de facto geen plaats meer voor een bestaande marktpartij of een nieuwe toetreders om te gaan leveren.

Naast de hiervoor genoemde oneerlijke concurrentie en marktverstoring betekent dit, dat het risico bestaat, dat de consument ongemerkt meebetaalt aan de verlieslatende commerciële activiteiten van de netbeheerders en netwerkbedrijven. Dit vinden wij uiterst onwenselijk.

b. Heldere afbakening en minimalisering experimenteermogelijkheden en tijdelijke taken

Naast de heldere afbakening van taken is een heldere afbakening van beperkte mogelijkheden tot experimenteren en van de tijdelijke taken van belang. Uitgangspunt is, dat de ontwikkeling van commerciële diensten en producten, hetgeen noodzakelijk is voor de energietransitie, loopt via de markt. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zou overwogen *kunnen* worden om dergelijke producten en diensten bij wijze van experiment tijdelijk aan een netbeheerder toe te delen. Daarvoor zouden dan specifieke argumenten moeten bestaan en dient vastgesteld te worden of de voordelen opwegen tegen de risico's van oneerlijke concurrentie en marktverstoring. Voorafgaand aan een dergelijke toekenning dient altijd een onafhankelijke toets plaats te vinden of deze beslissing financieel, economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord is. Er is geen reden om aan netwerkbedrijven mogelijkheden te geven om te experimenteren of tijdelijke taken uit te oefenen.

c. Heldere duiding van het begrip “bevoordeling”

Netbeheerders mogen met de inwerkingtreding van de Wet Onafhankelijk Netbeheer verbonden groepsmaatschappijen niet bevoordelen boven andere ondernemingen, waarmee die groepsmaatschappij in concurrentie treedt. Net zo min mogen netbeheerders de met hen verbonden groepsmaatschappijen voordelen toekennen, die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Daar valt uiteraard ook directe dan wel indirecte financiering van nieuwe activiteiten van een verbonden groepsmaatschappij onder. Enerzijds leidt dat tot bevoordeling van deze verbonden groepsmaatschappij. Anderzijds gebruikt de netbeheerder dan (delen van) het gereguleerde tarief, dat door alle aangeslotenen in zijn gebied wordt opgebracht, om activiteiten te financieren, die hij zelf niet mag verrichten. Derhalve pleiten wij voor meer financiële transparantie in het concern, waartoe de netbeheerder en het netwerkbedrijf behoren in het algemeen en voor meer financiële transparantie bij het netwerkbedrijf en de met haar verbonden deelnemingen in het bijzonder.

Juist gelet op de uitdagingen van de energietransitie is het essentieel dat netbeheerders zich concentreren op hun kerntaak: het beheer en onderhoud van de netten en daarbij de markt onafhankelijk en non-discriminatoir faciliteren.

d. Kortom

Een duidelijke afbakening tot een beperkt pakket van activiteiten, experimenten en tijdelijke taken van netbeheerders en netwerkbedrijven ten opzichte van marktpartijen voorkomt in de eerste plaats marktverstoring gedrag. In de tweede plaats draagt een dergelijke afbakening bij aan een goede voedingsbodem voor de energietransitie. In de derde plaats kan de expertise en ervaring van netwerkbedrijven op het gebied van infrastructurele activiteiten op deze wijze goed worden benut. En tot slot geeft een duidelijke afbakening helderheid dat andere activiteiten, zoals energiediensten en besparingsadviezen aan de markt zijn. Een heldere duiding van het begrip “bevoordeling” draagt daar eveneens aan bij.

Wij zien in het voorliggende wetsvoorstel een goede aanzet voor de net-technische facilitering in de rol als onafhankelijke netbeheerder en voor een duidelijke taakafbakening van zowel de netbeheerder als het netwerkbedrijf en haar deelnemingen. Ten einde de transitie naar een duurzame, efficiënte en betrouwbare energievoorziening te kunnen versnellen pleiten wij op sommige punten voor minimalisering en aanscherping of verduidelijking, zodat de beschrijving van takenpakketten en activiteiten de rollen, die de uiteenlopende partijen hebben te vervullen, bekrachtigt.

e. Tot slot

De Memorie van Toelichting vermeldt, dat het Wetsvoorstel ten opzichte van het wetsvoorstel STROOM geen nieuw beleid bevat. Wij gaan er dan ook van uit, dat hetgeen in het kader van dat wetsvoorstel is besproken en aangegeven op het onderhavige Wetsvoorstel onverkort van overeenkomstige toepassing is.

In het vervolg van deze brief zullen wij op een aantal specifieke artikelen in de consultatiedocumenten nader ingaan.

2. Artikelsgewijs

a. Artikel 7a Wetsvoorstel: Experimenten

Energie-Nederland pleit om wille van de consumentenbescherming, de lastenverdeling en het level playing field voor minimalisering van de experimenteerbepaling.

Indien de netbeheerders worden toegelaten tot de experimenten dan dient aan leveranciers dezelfde mogelijkheid toegekend te worden.

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

In artikel 7a van het Wetsvoorstel wordt de experimenteerbepaling aanzienlijk uitgebreid ten opzichte van de huidige wet. Enerzijds gaat het niet meer alleen om *decentraal* opgewekte duurzame elektriciteit maar om een experiment op het gebied van *hernieuwbare energie, energiebesparing of efficiënt gebruik van een net of experimenten, die ten doel hebben het opdoen van praktijkkennis over andere marktmodellen of tariefreguleringsystematieken*. Anderzijds krijgt de netbeheerder expliciet de mogelijkheid om gebruik te maken van de experimenteerbepaling.

Energie-Nederland verbaast zich over deze aanzienlijke verruiming van activiteiten in combinatie met de mogelijkheid voor netbeheerders om deel te nemen aan experimenten, te meer omdat deze verruiming zich tot ver buiten het taakgebied van de netbeheerder uitstrekt. Dat is niet alleen een verruiming ten opzichte van de huidige wetgeving, maar ook ten opzichte van het wetsvoorstel STROOM. In de Memorie van Toelichting staat, dat het Wetsvoorstel ten opzichte van STROOM geen nieuw beleid bevat. Deze verruiming zou echter wel degelijk zijn aan te merken als nieuw beleid en ook zonder dat daar goede argumenten voor bestaan.

In de eerste plaats staat in de Memorie van Toelichting, dat het voor netbeheerders mogelijk wordt om deel te nemen aan experimenten. In het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking is echter bepaald, dat netbeheerders en leveranciers niet aan een experiment mogen deelnemen. De reden hiervoor is gelegen in het feit, dat het initiatief tot een experiment is voorbehouden aan coöperaties of aan verenigingen van eigenaren, aangezien de deelnemers vrijwillig afstand doen van enkele vormen van consumentenbescherming. De vraag is waarom voor netbeheerders een uitzondering wordt gemaakt en voor leveranciers niet. Dit klemt te meer nu de door de netbeheerders gewenste experimenten reeds op de vrije markt verkrijgbaar zijn met de bijbehorende waarborgen voor de bescherming van de consument. Bovendien zijn de gewenste experimenten gericht op gebruik achter de meter (bezien vanuit het openbare net achter de aansluiting). Het terrein van de netbeheerder ligt vóór de meter, te weten vóór de aansluiting in het openbare net.

In de tweede plaats is er binnen de bestaande regels al voldoende mogelijk. Dit is ook diverse malen aan de orde geweest bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel STROOM en in het kader van de visie op lokale energie². Stakeholders hebben destijds aangegeven, dat elementen in de huidige regelgeving bepaalde projecten moeilijk uitvoerbaar maken. De genoemde bezwaren raken aan de bestaande marktordening, met name aan de vraag of er voor lokale energie regelgeving op maat kan komen en in hoeverre het nodig is uitzonderingen te maken op uitgangspunten van het

² Kamerstukken II 2012/2013, 30 196, nr.222

energiebeleid. Deze zaken hebben grote invloed op bijvoorbeeld de positie en bescherming van consumenten en de lastenverdeling. De voorgestelde experimenteerbepaling, is dan ook veel ruimer dan noodzakelijk is.

In de derde plaats behoort de kwestie van vraag en aanbod of vraagsturing in welke vorm of hoedanigheid dan ook niet tot de taken van de netbeheerder. Vraagsturing ziet op programmaverantwoordelijkheid. En programmaverantwoordelijkheid is aan de markt. Zo bevestigde ook de minister tijdens de parlementaire behandeling van STROOM. De minister stelde: “*Een infrastructuurbedrijf mag op basis van artikel 4.6 van het wetsvoorstel niet handelen in elektriciteit of gas. Hierom mag een infrastructuurbedrijf de rol van programmaverantwoordelijke niet dragen*”.³ De minister gaat voorts verder met: “*Bovendien beperkt artikel 4.14 van het wetsvoorstel de handelingen en activiteiten van het infrastructuurbedrijf tot een limitatieve lijst. Deze lijst [...] bevat geen handelingen of activiteiten waarbij programmaverantwoordelijkheid gedragen wordt.*”

Allereerst is het een netbeheerder op grond van artikel 10b Elektriciteitswet en artikel 2c Gaswet verboden deel uit te maken van een rechtspersoon die in Nederland elektriciteit/gas produceert of levert of daarin handelt. Dit betekent, dat een netbeheerder niet zelf mag produceren, leveren of handelen. Nu vraagsturing ziet op de handel in energie is dat een voor de netbeheerder verboden activiteit.

Voorts is het netbeheerders niet toegestaan goederen of diensten te leveren waarmee zij in concurrentie treden. Ten aanzien hiervan verwijzen wij naar hetgeen hierover sub 1 is aangegeven. Vraagsturing wordt op de vrije markt door leveranciers aangeboden. Indien een netbeheerder zich begeeft op het gebied van vraagsturing treedt hij daarmee per definitie in concurrentie met partijen op de markt. Om die reden kan een experiment op het gebied van vraagsturing niet aan een netbeheerder worden toegekend.

Bovendien is de programmaverantwoordelijkheid voor kleinverbruikers op grond van de wet een expliciete taak van de leverancier. Derhalve kan en mag een netbeheerder zich niet begeven op het gebied van vraagsturing ook niet bij wijze van experiment.

Tot slot dient de focus van de netbeheerder te liggen bij zijn kerntaak; het goed en efficiënt beheren van zijn net. Risico's van experimenten mogen geen enkele directe of indirecte invloed hebben op het net. Dit betekent, dat de toegelaten experimenten niet gefinancierd mogen worden uit de reguliere nettarieven, die zijn immers opgebracht door alle aangeslotenen in zijn gebied. Het experiment komt slechts ten goede aan een (zeer) klein deel van de aangeslotenen in zijn gebied. Bovendien zijn de nettarieven bedoeld voor de financiering van de kerntaak, daar is de hoogte van de nettarieven ook op gebaseerd.

Op grond van het vorenstaande pleit Energie-Nederland ervoor om het oorspronkelijke doel en de oorspronkelijke formulering van de experimenteerregeling te handhaven. Indien echter toch wordt gekozen voor een bredere formulering dan dienen de experimenten van de netbeheerders beperkt te blijven tot vóór de meter, dus gezien vanuit het openbare net vóór de aansluiting. Bovendien moeten leveranciers in dat geval eveneens als volwaardig deelnemer toegelaten worden tot experimenten. Leveranciers kunnen in het kader van de energietransitie met behulp van hun kennis en kunde

³ Kamerstukken II 2012/2013, 34 199, nr. 10

coöperaties en verenigingen van eigenaren een waardevolle bijdrage leveren ten aanzien van het gebruik achter de meter.

Voorstel formulering lid 1:

Onze Minister kan met inachtneming van bindende besluiten van de Raad van de Europese Unie, van het Europees Parlement en de Raad gezamenlijk of van de Europese Commissie bij wege van experiment een ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens deze wet voor zover

- a. het een experiment betreft op het gebied van *decentraal* opgewekte *duurzame elektriciteit* of
- b. het een experiment betreft dat ten doel heeft het opdoen van praktijkkennis over andere modellen of reguleringsystematieken ten aanzien van de nettarieven.

Tot slot dient er een deugdelijke overgangsregeling opgenomen te worden waarin de voorwaarden voor beëindiging van het experiment zijn opgenomen. Daartoe behoort in elk geval de wijze waarop het experiment na verloop van een vooraf bepaalde termijn wordt beëindigd.

b. Artikel 17 Wetsvoorstel: Taken netbeheerder

Energie-Nederland pleit voor minimalisering van de taken van de netbeheerder door:

- **beperking van de taken tot wettelijke taken**
- **handhaving van de bepaling, dat het een netbeheerder niet is toegestaan goederen of diensten te leveren waarmee hij in concurrentie treedt**
- **beperkte uitleg van het begrip “noodzakelijk zijn voor”**
- **aanpassen lid 2 in die zin, dat bij uitbesteding van werkzaamheden de uitvoerder in opdracht van de netbeheerder handelt, waarbij artikel 17b onverkort van toepassing is.**

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

In artikel 17 lid 1 van het Wetsvoorstel is bepaald, dat de netbeheerder geen andere werkzaamheden verricht dan *die noodzakelijk zijn* voor een goede uitvoering van de op grond van deze wet aan hem toegekende taken. In eerdere instantie⁴ heeft de minister al aangegeven, dat netbeheerders geen activiteiten mogen uitvoeren buiten hun wettelijke taken ten einde vermenging tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten te voorkomen. Bovendien dient dit te waarborgen, dat de netbeheerders op een non-discriminatoire, efficiënte en transparante wijze toegang tot de infrastructuur bieden. Hun kerntaak is immers het goed en efficiënt beheren van de netten⁵. Wij onderschrijven deze argumentatie uitdrukkelijk.

In de eerste plaats merken wij op, dat de bepaling is verdwenen, dat het de netbeheerder niet is toegestaan goederen of diensten te leveren waarmee hij in concurrentie treedt; het huidige artikel 17 lid 1 Elektriciteitswet 1998. In de Memorie van Toelichting bij onderdeel L, M, N en O is daartoe het volgende vermeld:

“Deze onderdelen bevatten een nieuwe regeling waarin de toegestane werkzaamheden van de netbeheerder, anderen dan de netbeheerder, de groepsmaatschappijen die verbonden zijn met de netbeheerder en de groep worden afgebakend. In de huidige wet is de afbakening af te leiden uit de

⁴ Wetsvoorstel 34199, nr. E

⁵ Daar waar “netten” staat vermeld dient gelezen te worden “elektriciteits- en gasnetten”.

artikelen 16 lid 3, 16a lid 1, 17, 17a en 18, waarbij het verrichten van wettelijke taken is geformuleerd als concurrentieverbod. In het voorgestelde artikel 17 lid 1 is opgenomen dat de netbeheerder alleen de aan hem toegekende wettelijke taken mag uitvoeren, waaronder de tijdelijke taken die op grond van het voorgestelde artikel 17a kunnen worden toegestaan. De netbeheerder mag dus geen nevenfuncties hebben.

In de tweede plaats zou in het licht van de kerntaak van de netbeheerder en zijn onafhankelijke positie de formulering “die noodzakelijk zijn” wel beperkt uitgelegd moeten worden in die zin, dat de werkzaamheden direct gerelateerd dienen te zijn aan de hem opgedragen taken met betrekking tot het net. Dit dient in de Memorie van Toelichting nader uitgewerkt te worden.

In de derde plaats is in lid 2 bepaald, dat een netbeheerder geen werkzaamheden uitbesteedt aan een onderneming waar een leverancier onderdeel van uitmaakt. Uit de antwoorden van de minister op eerdere vragen op dit vlak in het kader van STROOM blijkt, dat de minister het van belang acht om het gelijke speelveld rond de gunst van de klant te borgen en om te voorkomen dat er bij klanten verwarring ontstaat. Er zou immers verwarring kunnen ontstaan als een leverancier namens de netbeheerder bij een consument een slimme meter installeert. Er wordt dan gesteld: “Er kan dan eenvoudig verwarring bij de consument ontstaan of de consument keuzevrijheid heeft of specifiek aangewezen is op de betreffende leverancier. Aangezien leveranciers een direct commercieel belang kunnen hebben bij een dergelijke verwarring is het ook daarom niet verstandig deze situatie te laten ontstaan.”

Deze zelfde redenering geldt echter voor de netwerkbedrijven en hun deelnemingen. Bij uitbesteding van taken door de netbeheerder, dient de uitvoerder (het netwerkbedrijf, haar deelneming of de leverancier) duidelijk te maken, dat dit in opdracht van de netbeheerder geschiedt. In dat geval kan er voor de aangeslotene geen verwarring ontstaan.

Aan de andere kant is het naar de mening van Energie-Nederland principieel onjuist indien een deel van de markt, lees ondernemingen waarvan een leverancier deel uitmaakt, bij voorbaat is uitgesloten om in te schrijven op een aanbesteding van de zijde van de netbeheerder. Dat is enerzijds in strijd met het principe van openbare aanbesteding. Anderzijds kan dat aangemerkt worden als overheidsingrijpen in een vrije markt, waardoor een verstoring van het gelijke speelveld plaatsvindt.

Tot slot kan dit aangemerkt worden als een bepaling tot bevoordeling van een commercieel zusterbedrijf.

c. Artikel 17a Wetsvoorstel: Tijdelijke taken netbeheerder

Energie-Nederland pleit voor minimalisering van de mogelijkheid om tijdelijke taken aan de netbeheerder toe te kennen. Bovendien moet voorafgaand aan de toekenning een onafhankelijke toets plaatsvinden of de investering financieel economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord is. Daarnaast is het van belang, dat mogelijke oplossingen technologie-neutraal worden onderzocht.

Energie-Nederland pleit bovendien voor een deugdelijke overgangsregeling waarin bij aanvang duidelijk is onder welke voorwaarden de tijdelijke taak wordt uitgevoerd. Daarbij behoort in ieder geval, dat de tijdelijke taak tenminste binnen vijf jaar wordt beëindigd.

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

Op grond van artikel 17a en 10 b Wetsvoorstel kan de netbeheerder voor de periode van ten hoogste vijf jaar per taak om toestemming vragen voor het uitvoeren van tijdelijke taken. Die tijdelijke taken

- moeten verband houden met de wettelijke taken
- moeten van belang zijn voor het toekomstig beheer van het net en
- voor zover marktpartijen niet of in beperkte mate in de uitvoering van de taken voorzien.

Energie Nederland staat uiterst kritisch tegenover het “tijdelijk” verstrekken van taken aan de netbeheerder. Naar onze mening biedt het huidige regulatorisch kader voldoende ruimte aan netbeheerders om de noodzakelijke (gereguleerde) infrastructurele activiteiten nu en in de toekomst uit te voeren. Door netbeheerders ‘tijdelijk’ toe te staan marktactiviteiten te ontplooiën, dreigen markten vroegtijdig in de kiem gesmoord te worden. Voor marktpartijen is het immers ontmoedigend om risico’s te nemen in een prille markt waar een netbeheerder al risicoloos actief is. Bovendien vreest Energie-Nederland dat zo innovatie door marktpartijen wordt gehinderd.

In de tekst wordt expliciet verwezen naar het voorbeeld van opslag. Opslag behoort niet (tijdelijk) in het gereguleerde domein. Door netbeheerders de wettelijke ruimte te geven om zelf te investeren in één bepaalde flexibiliteitsbron (zoals energieopslag) verdwijnt de mogelijkheid en de prikkel voor netbeheerders om in een concurrerende markt de meest kostenefficiënte oplossing te selecteren. Het specifieke belang van een netbeheerder hier staat in een dergelijke situatie haaks op zijn rol als onafhankelijke netbeheerder. Dit terwijl het realiseren van de energietransitie tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten een grote uitdaging vormt, waarin de netbeheerder deze sleutelrol heeft te spelen. Ook zal een dergelijke ontwikkeling ten koste gaan van het verder ontwikkelen van innovatieve flexibiliteitsdiensten in de markt en het verder activeren van lokale initiatieven/consumenten/prosumenten in de energiemarkt.

Voorts beschikken netbeheerders op grond van hun wettelijke taken en hun daaruit voortvloeiende monopoliepositie over essentiële informatie en zijn de tarieven gereguleerd. Ter voorkoming van een inbreuk op het level playing field en ter voorkoming van kruissubsidies dienen netbeheerders zich derhalve te onthouden van de uitvoering van commerciële activiteiten.

Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zou overwogen *kunnen* worden om netbeheerders tijdelijke taken toe te staan. Daarvoor zouden dan specifieke argumenten moeten bestaan en dient vastgesteld te worden of de voordelen opwegen tegen de risico’s van oneerlijke concurrentie en marktverstoring. Voorafgaand aan een dergelijke toekenning dient altijd een onafhankelijke toets plaats te vinden of deze beslissing financieel, economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord is.

Tot slot zijn wij van mening, dat een netbeheerder in beginsel de hem opgedragen wettelijke taken zelf dient uit te voeren en dat het hem niet vrij staat om de uitvoering van vrijwel al zijn wettelijke taken aan een verbonden netwerkbedrijf uit te besteden. De netbeheerder staat op grond van zijn monopoliepositie onder rechtstreeks toezicht van ACM. Indien de netbeheerder de uitvoering van zijn wettelijke taken aan een derde uitbesteedt, blijft de netbeheerder weliswaar eindverantwoordelijke, maar het toezicht op de uitvoering wordt complexer. Bovendien ontvangt de netbeheerder voor de uitvoering van zijn wettelijke taken een gereguleerd tarief. Het is de vraag of uitbesteding recht doet

aan het principe, dat de netbeheerder zijn taken zo efficiënt en doelmatig mogelijk en tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten uitvoert. Desalniettemin kunnen er situaties zijn waarbij netbeheerders bepaalde taken beter uit kunnen laten voeren door derden, bijvoorbeeld omdat deze veel lagere kosten kunnen rekenen dan de netbeheerder zelf zou maken. Voor deze situaties zou een netbeheerder, (mogelijk) onder voorwaarde van goedkeuring door de toezichthouder, de mogelijkheid moeten hebben om opdrachten aan derden te verlenen door middel van een (open) aanbesteding.

Wellicht ten overvloede dient er een deugdelijke overgangsregeling opgenomen te worden waarin de voorwaarden voor beëindiging van de tijdelijke taak zijn opgenomen. Daartoe behoort in elk geval de wijze waarop de tijdelijke taak na verloop van een vooraf bepaalde termijn wordt beëindigd.

d. Artikel 17 b Wetsvoorstel: Bevoordeling netwerkbedrijf

Energie-Nederland pleit voor een heldere duiding van het begrip bevoordeling door opname van het woord *indirect* in de wettekst en voor een nadere uitwerking daarvan in de Memorie van Toelichting. Opname dividendbepaling.

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

Op grond van artikel 17b en 10c Wetsvoorstel is het een netbeheerder niet toegestaan een met hem verbonden groepsmaatschappij boven een andere onderneming, waarmee die groepsmaatschappij in concurrentie treedt, te bevoordelen. Evenmin kent de netbeheerder aan die groepsmaatschappij voordelen toe die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is.

Uitgangspunt van zowel het Europese als het Nederlandse energiebeleid is een efficiënte, betrouwbare en duurzame energievoorziening tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Blijkens de WON⁶ is een sterke markt daarvoor essentieel. Voor een sterke markt is een structurele borging van de onafhankelijkheid van de netbeheerder een randvoorwaarde. Daar is een aantal redenen voor te noemen.

In de eerste plaats worden bij een onafhankelijke netbeheerder voor de producenten, leveranciers of handelaren alle mogelijkheden weggenomen om zichzelf uit de opbrengsten van de netbeheerder te bevoordelen ten opzichte van hun concurrenten. De Memorie van Toelichting bij de WON stelt: *'Kruissubsidiëring wordt zodoende volledig uitgesloten. De concurrentieverstorende prikkels die volgen uit de integratie in één concern, leiden gemakkelijk tot kruissubsidies, uitwisseling van gegevens, bevoordeling en financiële voordelen. Deze prikkels ondermijnen de transparantie van de Nederlandse energiemarkt en het gelijke speelveld tussen marktpartijen.'*⁷ Dit geldt uiteraard eveneens voor de verhouding tussen de netbeheerders en de netwerkbedrijven. Ook hier ligt een prikkel tot kruissubsidiëring op de loer.

In de praktijk lijkt ACM op basis van de huidige wetgeving niet handhavend te kunnen optreden tegen de in de Memorie van Toelichting als ongewenst aangemerkte vormen van bevoordeling uit de opbrengsten van de netbeheerder. Punt daarbij is, dat er in de wet alleen staat, dat *directe* bevoordeling niet is toegestaan. De wet rept niet over *indirecte* bevoordeling bijvoorbeeld vanuit de

⁶ Wet onafhankelijk Netbeheer Kamerstukken 30212

⁷ Wet onafhankelijk Netbeheer Kamerstukken 30212 Memorie van Toelichting

netbeheerder via de holding of via een tussenpersoon naar het netwerkbedrijf. Dit zou aangescherpt dienen te worden, enerzijds door het woord 'indirect' aan het wetsartikel toe te voegen en anderzijds door in de Memorie van Toelichting op te nemen, dat het financieren van verlieslatende (neven)activiteiten direct of indirect vanuit de groep altijd is aan te merken als bevoordeling die verder gaat dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Met andere woorden uit de financiële stukken van het netwerkbedrijf zou moeten blijken, dat alle investeringen in (neven)activiteiten zijn gebaseerd op marktconforme rendementseisen.

Een ander aspect is dat voor de beoordeling van de kredietwaardigheid wordt gekeken naar het totale bedrijf. Het netwerkbedrijf profiteert daarvan in de vorm van een hogere kredietwaardigheid en de netbeheerder ondervindt het nadeel in de vorm van een lagere kredietwaardigheid dan hij losstaand zou kunnen hebben. Door dit mechanisme is niet te voorkomen dat de Nederlandse aangeslotenen van een netbeheerder via de transporttarieven impliciet meebetalen aan de commerciële activiteiten⁸.

Kortom, (de prikkel tot) kruissubsidie ten aanzien van financiering, marketing, organisatorische en juridische verbondenheid leidt tot concurrentievervalsing. Deze prikkel is aanwezig in de concernverhoudingen tussen de netbeheerder en het netwerkbedrijf.

In de tweede plaats heeft de liberalisering ertoe geleid, dat de structuur en het profiel van de geïntegreerde energiebedrijven is veranderd. Was een leverancier voorafgaand aan de liberalisering nog verzekerd van het aantal afnemers woonachtig in de aan hem toegewezen regio, nu moet hij zich op de markt begeven en klanten binnenhalen en binnenhouden.⁹

Netbeheerders en netwerkbedrijven zijn gezien de structuur en het profiel van de concerns, waartoe ze behoren, verzekerd van afzetgebied. Netbeheerders en netwerkbedrijven beschikken over de benodigde informatie of hebben daar gemakkelijk toegang toe; ofwel uit hoofde van hun wettelijke taak ofwel vanuit het concern.

Kortom, concernverhoudingen met een verzekerd afzetgebied leiden tot een verstoring van de markt en ondermijnen de doelstellingen van de liberalisering en tot bevoordeling van zusterbedrijven.

De minister bevestigt dit nogmaals in de Memorie van Toelichting van het voorliggende wetsvoorstel: *“De groepsmaatschappijen die met de netbeheerder in een groep verbonden zijn (het netwerkbedrijf) concurreren met andere marktpartijen. Het netwerkbedrijf dat in één groep met een netbeheerder opereert, zou door deze uitgangspositie oneigenlijke concurrentievoordelen kunnen hebben ten opzichte van andere marktpartijen.”*

Derhalve pleiten wij voor meer financiële transparantie in het concern, waartoe de netbeheerder en het netwerkbedrijf behoren in het algemeen en voor meer financiële transparantie bij het netwerkbedrijf in het bijzonder.

Tot slot merken wij nog het volgende op. De Minister heeft in eerdere instantie, zoals uit diverse Kamerstukken blijkt, gepleit voor een restrictief dividendbeleid. Wij hebben de indruk, dat dit restrictieve dividendbeleid in de praktijk niet wordt gevolgd. Wij pleiten er dan ook voor om dit alsnog in het Wets-

⁸ Zie Kamerstukken 2014-2015 34 199, nr. E p 2

⁹ Wet onafhankelijk Netbeheer Kamerstukken 30212 Memorie van Toelichting

voorstel op te nemen die zin, dat de niet aan uiteindelijke aandeelhouders uitgekeerde nettowinst van een netbeheerder aan het eigen vermogen van deze netbeheerder toegevoegd dient te worden.

e. Artikel 17c Wetsvoorstel: Beperking taken netwerkbedrijf

Energie-Nederland pleit voor minimalisering van de taken van het netwerkbedrijf door:

- “*in hoofdzaak*” vervangen door “*uitsluitend*”
- “*betrekking hebben op*” vervangen door “*bestaande uit*”
- schrappen sub e, f en g
- schrappen “in Nederland”
- schrappen lid 4

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

Op grond van artikel 17c en 10d Wetsvoorstel verricht de groep, waartoe de netbeheerder en het netwerkbedrijf behoren, *in hoofdzaak* handelingen en activiteiten die *betrekking hebben op* het beheer van netten. Een netwerkbedrijf beperkt zich in Nederland tot een aantal met name genoemde handelingen en activiteiten.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat met de opgenomen onderwerpen is beoogd de uitgangspositie voor de transitie naar een duurzame energie te verbeteren. In punt 4.2 van de Memorie van Toelichting staat bovendien het volgende opgenomen: “*De netwerkbedrijven kunnen in de transitie een belangrijke en aanjagende rol spelen. Het werkgebied van de netwerkbedrijven zal evenwel beperkt moeten blijven, om de binnen de groep opererende netbeheerder niet aan onverantwoorde risico’s bloot te stellen. Daarnaast is het van belang dat de activiteiten van netwerkbedrijven de markt faciliteren in plaats van marktontwikkelingen afremmen. [...] Een duidelijke afbakening van activiteiten van netwerkbedrijven ten opzichte van andere bedrijven enerzijds en binnen een netwerkbedrijf ten opzichte van de werkzaamheden van de netbeheerder anderzijds, voorkomt marktverstoring gedrag en draagt bij aan een goede voedingsbodem voor de energietransitie. De kern van deze afbakening is dat de activiteiten van netwerkbedrijven zich beperken tot infrastructurele activiteiten. Hiermee kan de expertise en ervaring van netwerkbedrijven goed worden benut en tegelijkertijd is helder dat andere activiteiten, zoals energiediensten en besparingsadviezen, aan de markt zijn. Concreet ziet de afbakening op activiteiten met betrekking tot aanleg en beheer van kabels en leidingen en hulpmiddelen die daarbij horen, laadinfrastructuur en meetinrichtingen.*”

In datzelfde licht heeft de minister in eerdere instantie al eens het volgende aangegeven: “*Het uitgangspunt is dat binnen infrastructuurgroepen alleen ruimte is voor activiteiten die dicht tegen de kerntaak systeembeheer aan zitten en die geen afbreuk doen aan de focus op de kerntaak. Als binnen die kaders nieuwe mogelijkheden ontstaan die bij kunnen dragen aan de energietransitie dan is daar ruimte voor. Het bieden van ruimte voor een breed palet aan commerciële activiteiten met risico’s voor het systeembeheer als gevolg heb ik niet voor ogen.*”¹⁰

Uit deze argumentatie volgt, dat de netwerkbedrijven géén rol spelen bij de uiteindelijke exploitatie, productie van of dienstverlening over die infrastructuur. Om die reden zouden de begrippen “*in*

¹⁰ Zie Kamerstukken 2014-2015 34 199, nr. E p 25

hoofdzak” en *“betrekking hebben op”* vervangen dienen te worden door respectievelijk *“uitsluitend”* en *“bestaande uit”*.

Uit het vorenstaande volgt, dat in deze systematiek geen plaats kan zijn voor dienstverlenende activiteiten van netwerkbedrijven en haar deelnemingen op het gebied van meetdiensten, certificering van hernieuwbare energie en energiebeurzen (lid 2 sub e, f en g). Daarbij gaat het immers om dienstverlening en handel. Dit zijn activiteiten die niet thuis horen bij een netbeheerder of netwerkbedrijf of haar deelnemingen. TenneT houdt aandelen in Certiq en APX. Als dit artikel daarvoor bedoeld is dan zou het tenminste moeten gaan om – soortgelijk aan lid 3 – een aan de ‘landelijke netbeheerder verbonden groepsmaatschappij’. Echter ook voor Tennet is het nog maar de vraag of dit een gewenste activiteit is en het lijkt vooral een historische reden te hebben. Deze activiteiten dienen niet ook voor de regionale netbeheerder toegestaan te worden. Overwogen kan worden om deze regeling met een overgangsregeling af te bouwen voor Tennet en GTS.

Achtergrond hierbij is dat netbeheerders onder de activiteit ‘energiebeurzen’ commerciële ‘energiehandelsplatforms’ zouden kunnen opzetten gericht op het bijeen brengen van vraag en aanbod op het gebied van energiebesparing, certificatenmarkten, demand response oplossingen, etc.

Het is bovendien vreemd dat het netwerkbedrijven is toegestaan om activiteiten in het buitenland te ontwikkelen. Ten einde te verzekeren, dat er voldoende relatie is met de verbonden netbeheerder zouden de activiteiten van de netwerkbedrijven beperkt dienen te worden tot het verzorgingsgebied van de verbonden netbeheerder.

In lid 4 is de mogelijkheid opgenomen om tijdelijke taken aan een netwerkbedrijf toe te kennen. Dit is een vreemde bepaling. Immers netwerkbedrijven zijn bedrijven die marktconform moeten opereren. Dat volgt uit de wettelijke afbakening van taken van de netbeheerder en het verbod tot bevoordeling.

Gezien het vorenstaande stellen wij de volgende aanpassingen in de Memorie van Toelichting voor:

- *‘Bij aanleg, onderhoud en het ter beschikking stellen is de verantwoordelijkheid van het netwerkbedrijf beperkt tot het technische en fysiek functioneren van een installatie. Bij exploitatie en beheer is er ook een verantwoordelijkheid voor en daarmee risico op de daadwerkelijke inzet van de installatie, het transport over kabels en leidingen en de dispatch van energie. Met een dergelijke verantwoordelijkheid zou ook de onafhankelijkheid van het beheer van het systeem in het geding kunnen komen. Om die reden wordt dat niet toegestaan.’¹¹*
- *“Energiebesparings-diensten, energieopslag en laadpaalexplotatie vallen hier niet onder; dat is aan andere marktpartijen.”¹²*
- Meetdiensten zouden hier beperkt moeten worden tot de kleinverbruikers markt. De markt voor meetdiensten van grootverbruikers is sinds enkele jaren opengesteld voor zowel commerciële marktpartijen als netwerkbedrijven. De marktwerking blijkt in de praktijk verstoord te worden door de nauwe verwevenheid van netbeheer en meetdiensten. Door netbeheerders en hun groepsbedrijven wordt aan klanten nog onvoldoende de mogelijkheid geboden om over te stappen naar commerciële aanbieders. Bijvoorbeeld doordat bestaande contracten met netbeheerders stilzwij-

¹¹ Zie ook Kamerstukken 2014-2015 30 199, nr. 7 p. 38

¹² Zie ook Kamerstukken 2014-2015 30 199, nr. 7 p. 40

gend voor langere tijd worden verlengd. Daarnaast worden offertes en facturen voor meetdiensten meegestuurd met de reguliere offertes en facturen van netbeheerders.

f. Artikel 79 Wetsvoorstel: Dataverstrekking

Energie-Nederland pleit ervoor om de openbaarmakingsverplichting voor netbeheerders met betrekking tot data verder uit te werken door te bepalen dat het informatie betreft die een netbeheerder heeft verzameld voor alle leveranciers.

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

In artikel 79 van het Wetsvoorstel staat, dat een netbeheerder bij de uitvoering van zijn taak de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden. Hij draagt er zorg voor dat deze gegevens niet ter beschikking komen of kunnen komen van derden, tenzij enig wettelijk voorschrift anders bepaalt. Vervolgens bepaalt lid 2 dat een netbeheerder alle informatie openbaar maakt die bijdraagt aan een doeltreffende mededinging en een efficiënte werking van de markt, voor zover deze redelijkerwijs is te genereren uit de informatie waarover hij beschikt op basis van de uitvoering van zijn wettelijke taken.

De kwaliteit van data, die gegenereerd wordt en beschikbaar is gesteld, is van cruciaal belang voor de uitvoering van de verschillende rollen en de werking van de vrije markt. De doelstellingen vanuit de energietransitie vereisen een steeds snellere beschikbaarheid, een hoger kwaliteitsniveau en een hoger detailniveau van data. Energie-Nederland is van mening, dat één van de doelen van dit wetsvoorstel zou moeten zijn om te komen tot de inrichting van een hoogwaardig systeem van zeer betrouwbare gegevens. Zowel bestaande als nieuwe marktpartijen moeten kunnen beschikken over eenduidige en traceerbare gegevens.

De netbeheerder mag alleen die informatie openbaar maken, die hij heeft gegenereerd uit data, die hij voor alle leveranciers verzamelt ("noodzakelijke taken"). Dat betreft uitsluitend de data zoals genoemd in artikel 26ab lid 1 en 2 Elektriciteitswet 1998 en de corresponderende artikelen in de Gaswet. De netbeheerder mag dus expliciet niet de data gebruiken die hij 'op aanvraag' aan leveranciers of derden beschikbaar stelt cf. artikel 26ab lid 3, 4 en 5 en waarvoor een mandaat van de klant nodig is. Dit zijn onder meer de uur-/kwartiergegevens die een leverancier via de P4 kan opvragen.

g. Performance slimme meters

Energie-Nederland pleit voor opname van een verplichting voor de regionale netbeheerders om de (interval) meterstanden tijdig en met de juiste kwaliteit beschikbaar te stellen en ACM hier toezicht op te laten houden.

Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

Het aantal slimme meters neemt toe en de dienstverlening op basis van de slimme meter breidt uit. De politiek en de markt vragen om een spoedige invoering van contracten op basis van kwartierwaarden. Dienstverlening op basis van deze meetwaarden vormt een belangrijke innovatie als onderdeel van de energietransitie, zowel voor de markt (optimale inbedding van duurzame energie in de portfolio's) als voor de netbeheerders (optimaal beheer van het net). De regionale netbeheerders

kondigden aan om allocatie op de slimme meter in 2017 mogelijk te maken. De invoering van dit proces vereist dat interval meterstanden ruim daarvoor betrouwbaar zijn. Het huidige kwaliteitsniveau van de (interval) meterstanden is daarvoor te laag. Al meer dan een jaar vragen leveranciers aan de regionale netbeheerders een oplossing voor het niet, niet volledig en op onjuiste wijze beschikbaar stellen van deze meterstanden door de regionale netbeheerders. De gevraagde oplossing van het probleem wordt steeds belangrijker en urgenter.

Voor de tijdige beschikbaarheid en de kwaliteit van de (interval) meterstanden zijn de regionale netbeheerders verantwoordelijk. Niet tijdige beschikbaarheid en een lage betrouwbaarheid van de (interval) meterstanden ontmoedigt en ondermijnt het in de markt zetten van nieuwe producten en hindert de bijdrage die marktpartijen aan de transitie willen leveren. Een wettelijke verankering van de verantwoordelijkheid van de regionale netbeheerders op dit punt zorgt voor een verheldering die de oplossing voor het probleem van de meterstanden de noodzakelijke impuls geeft.

h. Rol ACM bij afwijking enkelvoudige storingsreserve

Verder wil Energie-Nederland wil benadrukken dat het hanteren van een enkelvoudige storingsreserve voor zakelijke elektriciteitsgebruikers een zeer belangrijk kenmerk van het elektriciteitsnet is. De huidige hoge mate van betrouwbaarheid van het Nederlandse net is mede dankzij het opnemen van dit principe in de wet, gerealiseerd. Uitzonderingen op dit principe hebben dan ook onze volledige aandacht. Wij begrijpen dat het voorstel, om uitzonderingen op dit principe toe te staan is gebaseerd op onderzoek van een werkgroep, bestaande uit netbeheerders, EZ en de ACM. De kwaliteit en betrouwbaarheid van het net is vooral relevant voor zakelijke- en huishoudelijke gebruikers. Het is des te vreemder dat de gebruikers van het elektriciteitsnet niet zijn betrokken bij deze werkgroep. Wij betreuren dit.

Energie-Nederland deelt de opvatting van de minister dat het onverkort van toepassing verklaren van de enkelvoudige storingsreserve kan leiden tot zeer hoge en onnodige kosten. Uitzonderingen op deze algemene regel moeten daarom mogelijk zijn. In tegenstelling tot het Wetsvoorstel stelt Energie-Nederland voor om deze uitzonderingen te laten toetsen door de ACM. Dit is mogelijk door de uitzonderingen op te nemen in de netcode. Uitzonderingen kunnen dan door de gezamenlijke netbeheerders worden voorgesteld door middel van een codewijziging. Zo is toezicht door de ACM en inspraak voor alle gebruikers mogelijk.

i. Vragen

Artikel II Gaswet onderdeel AA artikel 85b

In het wetsvoorstel wordt met het artikel II Gaswet onderdeel AA artikel 85b mogelijk gemaakt dat aandelen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet direct of indirect kunnen berusten bij een buitenlandse instelling, die belast is met het beheer van een transmissiesysteem.

Gasunie Transport Services beheert momenteel zowel haar eigen gasnet als het gasnet van Gasunie Grid Services. Indien aandelen van GTS berusten bij een buitenlandse instelling, mag GTS ook in dat geval het gasnet beheren van GGS?

Investeringsplannen

In de Europese regelgeving (onder andere richtlijn 2009/72/EG) is een belangrijke rol toegekend aan investeringsplannen van transmissiesysteembeheerders. Deze vormen mede de basis voor de

tienjarige Europese netontwikkelingsplannen. Ook wordt in de Europese regelgeving een grote rol toegekend aan de toezichthouder bij het toezicht op de beoordeling van deze investeringsplannen. Wij vragen ons af of de voorstellen in het Wetsvoorstel inzake de investeringsplannen niet in strijd is met deze Europese regelgeving.

Tot slot

Tot slot merken wij nog op, dat gedegen overgangsrecht cruciaal is in deze fase van de transitie naar een efficiënte, betrouwbare en duurzame energievoorziening tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Energie-Nederland benadrukt nogmaals de waardering voor de voortvarendheid waarmee voor een aantal belangrijke knelpunten in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet alsnog een oplossing is gezocht. Wij zijn uiteraard beschikbaar voor nadere toelichting op en het beantwoorden van vragen naar aanleiding van deze reactie op de consultatie.

Uw berichten zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,,

Energie-Nederland

Janine Verweij,
directeur